

ВИКОРИСТАННЯ КАРТИН Д. ЗОЛАНА ЯК ЗАСОБУ РОЗВИТКУ МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ В ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Головащенко Вікторія Анатоліївна

Здобувачка 2 курсу магістратури

Вінницький державний педагогічний університет ім. М. Коцюбинського, Україна

Розвиток монологічного мовлення в дітей старшого дошкільного віку неможливий без використання ілюстративного матеріалу, без розглядання книжок, малюнків, картин, оскільки зображувальний матеріал стимулює до спілкування навіть найсором'язливіших дітей. Старші дошкільники із задоволенням милуються яскравою і красивою ілюстрацією, відповідають на запитання, слухають розповідь чи казку, самі складають розповіді. В закладі дошкільної освіти картина – наочний матеріал, що допомагає педагогу активізувати наявні в дітей уявлення про довкілля, збагатити знання про ту чи іншу подію, явище, дію тощо [5, с. 497].

Барвіста позитивна картина викликає усмішку, змушує відволіктися від печалю, полупшує настрій. Звісно, ілюстрація не замінить живого сприймання реальної дійсності. В повсякденному житті дошкільники спостерігають за предметами, явищами, подіями в певній дії, в постійних змінах та різноманітних взаємозв'язках з довкіллям [1, с. 227].

Проте спостереження за живими об'єктами часто-густо є обмеженим умовами місця й часу. Так, у великих містах дитина не має можливості безпосередньо побачити, наприклад, свійських або диких тварин, помилуватися луговим різнотрав'ям або побачити, як хлюпочуться у ставку пухнасті каченята. На допомогу вихователю приходить картина, яка й дає змогу привернути увагу дітей до певної події, неодноразово роздивитися те, що зображено.

Картинам як засобу розвитку монологічного мовлення відводиться чинне місце в роботі вихователя. Адже саме картини розширюють досвід, що був набутий дітьми шляхом безпосереднього сприймання довкілля. В порівнянні з реалістичними ображеннями образи та предмети, що відтворено на картинах виглядають менш яскравими, проте створюють передумови дня необмеженого розглядання зображення та вивчення деталей. Статичність зображеного надає змогу знов і знов повертатись до обговорення змісту картини з різних ракурсів. Отже, саме картина дозволяє бачити й обговорювати те, що є недоступним для безпосереднього сприймання дітей старшого дошкільного віку.

Розвиток монологічного мовлення в дітей старшого дошкільного віку передбачає реалізацію вихователем низки освітніх завдань. Діти шостого року життя навчаються послідовно та логічно будувати розповідь; визначати структурні складові розповіді (початок, середину та кінцівку); визначати назву власної розповіді.

Опанування дітьми старшого дошкільного віку монологічними висловлюваннями є складним та довготривалим процесом. Навчання дітей складанню різноманітних розповідей має відбуватись поступово від виконання простих завдань до складних і в той же час доступних для дітей цього віку [3, с. 124]. Під час навчання вихователю варто наполягати, щоб розповідь дитини була зрозумілою слухачам, щоб всі частини розповіді були взаємопов'язаними та взаємообумовленими. З метою підтримки зацікавленості дітей до складання

розповідей варто зосереджувати їхню увагу на знайомих предметах, фактах або подіях [2, с. 86].

Задля розвитку монологічного мовлення дітей старшого дошкільного віку вихователь може використовувати різноманітний зображувальний матеріал, проте на нашу думку високим потенціалом для розвитку монологічного мовлення вирізняються картини американського художника Дональда Золана (Donald Zolan) [4].

Дональд Золан (Donald Zolan) народився і ріс у Брукфілді в родині художників. Сам Золан – художник у п'ятому поколінні. Ще будучи маленьким хлопчиком він дуже любляв малювати. У віці п'яти років він вже працював з аквареллю та перемагав на творчих конкурсах для дітей. У тринадцять років Дональд став переможцем престижного конкурсу, завдяки якому отримав стипендію на навчання в Чикагському інституті мистецтв. По закінченню означеного інституту Д. Золан намалював для компанії Coca-Cola всім відомого Санта-Клауса. З цього моменту художник став відомим ілюстратором. Герої його картин зображались на пластинах, ляльках, статуетках та інших сувенірних предметах. Найбільш оригінальні картини та друковані видання художника представлено у відомих галереях і музеях світу.

Д. Золана можна назвати одним із найкращих, найпозитивніших і найчуттєвіших сучасних живописців. «Я люблю маленьких дітей, в їхніх очах прагнення до пізнання довкілля. Це чудовий період життя. Час, коли кожне нове відкриття – це ще один чарівний момент» зазначає художник [4].

Д. Золан пропонує споглядачеві поринути у світ дитинства. Сюжети його картин завжди сповнені щирою радістю та любов'ю до дітей. Художнику вдається зображати хвилини безтурботного життя дитини, коли кожна дитина: дослідник, першовідкривач, чомучка. Живописець із захопленням зображує миті дитинства, сповнені загадок, несподіванок, таємниць та мрій.

Вважаємо, що картини Д. Золана можна розглядати як ефективний наочний матеріал для розвитку мовлення дітей дошкільного віку. Далі окреслимо переваги застосування картин Д. Золана в розвитку монологічного мовлення дітей старшого дошкільного віку. Так, успішність складання розповіді дітьми старшого дошкільного віку залежить від того, наскільки зображення, що демонструється, є зрозумілим. Переважна більшість картин художника зображає дітей дошкільного віку, які із захопленням споглядають, спостерігають, бавляться, спілкуються тощо. Зображені події відбуваються в різні пори року та відображають різноманітні ситуації з життя дітей. Наприклад, картина «Хлопчик наряджає ялинку» відображає момент приготування дорослих та дітей до новорічних свят. Картина «Дівчинка і гусениця» зображує літню пору року. Тобто зображені Д. Золаном сюжети відповідають рівню наявного досвіду дітей старшого дошкільного віку.

Картини художника не залишають нікого байдужим. Д. Золан зображує дітей, що перебувають в різних емоційних станах. Митець тонко та чуттєво відображає світосприймання дитини. Герої картин милі і зворушливі, кумедні і часом сумні, але завжди чарівні. Діти на картинах Дональда Золана завжди зачаровують та емоційно вражають. Так, низка картин «Безтурботне дитинство» зображує відкриття та пригоди з життя дітей [4]. Передає надзвичайну яскравість та самобутність цього вікового періоду. Герої його картин діти, які грають з іграшками або тваринами, вільно гуляють на природі, спілкуються один з одним.

В картинах художника на першому плані завжди зображена невелика кількість персонажів. Відсутність в зображенні зайвих деталей дозволяє навчати старших дошкільників фокусувати увагу та в певній логічній послідовності складати розповідь.

Отже, картини Д. Золана можуть використовуватись з метою розвитку монологічного мовлення дітей старшого дошкільного віку. Картини художника вирізняються чіткістю зображення, помірною яскравістю кольорів, привертають увагу старших дошкільників зрозумілістю сюжету та реалістичністю зображених подій.

Список використаних джерел:

1. Деснова І.С. Запровадження системи роботи з вімельбухами як засобу розвитку діалогічного мовлення дітей раннього віку. Актуальні проблеми науки та освіти: збірник матеріалів XXV підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ / За заг. ред. М.В. Трофименка. Київ: МДУ, 2023. С. 227-230.
2. Крутій К.Л., Деснова І.С., Замелюк М.І. Дефініція «Гра як провідний тип діяльності дошкільника»: аналіз підходів. Академічні студії. Серія педагогіка. 2021. № 4. С. 84-91.
3. Крутій К.Л., Деснова І.С., Замелюк М.І. Самодіяльна гра дитини дошкільного віку: важливість єдиних термінологічних підходів. Академічні студії. Серія «педагогіка». 2022. № 1. С. 122-133.
4. American gallery. Greatest American Painters. Donald Zolan. <https://americangallery.wordpress.com/2012/11/10/donald-zolan-1937-2009/>
5. Kruty K. Chorna H. Samsonova J. Kurinna A. Sorochnyńska O., Desnova I. Genesis of Grammatical Structure of a Preschool Child Language. Revista Românească pentru Educație Multidimensională Volume 14. Issue Sup1. 2022. p. 495-528 (Web of Science)